

Nr 59.

Av friherre **Fleming**, med förslag till ändrad lydelse av 24 § 1 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Genom 1907 års skattelagar fastslogs den för vinnande såväl av reda vid taxeringen som av överensstämmelse mellan deklarerad och beskattningsbar inkomst betydelsefulla principen, att taxeringen alltid skall avse nästföregående års inkomst. Vid denna reforms genomförande anfördes dock emot densamma, att det komme att förflyta alltför lång tid emellan det inkomsten åtnjutits och skatten därför betalades, och att man på grund härav kunde med skäl befara, att svårighet i många fall skulle uppstå att erlægga skatten, särskilt i det fall, att inkomsten upphört. Var denna erinran giltig under vanliga förhållanden, så ägde den uppenbarligen ett alldeles särskilt berättigande i det fall, att inkomsten upphört genom dödsfall.

För att i någon mån minska de påvisade olägenheterna, skedde ett tillbakaflyttande av uppbördsterminen för kronoutskylderna till slutet av taxeringsåret. Samtidigt medgavos taxeringsmyndigheterna, således taxerings- och prövningsnämnderna, rätt att bevilja skattefrihet för avlidne persons inkomst, då behållningen i boet icke överstege 5,000 kronor samt den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra stärbhusdelägare, som varit beroende av honom för sin försörjning. Bestämmelsen om en boupptecknad behållning av högst 5,000 kronor befanns snart vara alltför snäv, varför beloppet i sammanhang med förmögenhetsskattens införande år 1910 höjdes till 10,000 kronor.

Enligt gällande bestämmelser skall, exempelvis om en person avlider på våren 1916, vid taxeringen i år tagas till beskattning den

avlidnes inkomst år 1915 samt vid taxeringen år 1917 den inkomst, han i livstiden åtnjutit under innevarande år, och skola för sistnämnda inkomst erläggas kronoutskylder i slutet av år 1917 samt kommunalutskylder under år 1918, således i fråga om sistnämnda utskylder mer än 2 år, efter det inkomstkällan genom dödsfallet upphört. Sterbhuset kan visserligen i nu angivna fall komma i åtnjutande av skattefrihet för båda de ifrågavarande åren under förutsättning att den avlidne efterlämnat sådana anhöriga, som ovan sagts, samt att behållningen i boet icke överstigit 10,000 kronor, och sterbhuset har att i så fall göra framställning härom senast hos prövningsnämnden den 15 juli (i Stockholm den 31 augusti), varvid bouppteckningen efter den avlidne bör företes för att styrka stärbhusets anspråk.

Nu berörda bestämmelser, som avsett att lindra skattetungan för sterbhusdelägarna, där skattebetalningar på grund av förhållandena i dödsboet skulle verka synnerligen betungande, torde dock även i sin nuvarande form vara för snäva, i det att den skatt, som måste erläggas för den avlidnes inkomst, ofta kan komma att mycket kännbart betunga de tillgångar, till vilka de efterlevande äro hänvisade för sin utkomst. Sådana förhållanden hava framträtt exempelvis, då visserligen tillgångarna i dödsboet överstigit 10,000 kronor, men denna behållning bestått uti lösöre samt till större eller mindre del uti livförsäkringsmedel, varmed den avlidne avsett att trygga de efterlevandes existens. Hade i dylikt fall den avlidne i stället för genom livförsäkring tryggt sina anhörigas existens genom att åt dem inköpa pension eller livränta, så hade hinder för skattefrihet för den avlidnes inkomst kanske icke förelegat.

Särskilt betungande kan skatten bliva, där den avlidnes inkomster uteslutande äro att hänföra till inkomst av arbetsanställning, tjänst eller pension, i vilket fall, om dessa inkomster varit jämförelvis stora, skatten kommer att bliva opropotionerligt stor i förhållande till behållningen i boet. Vid bedömande av huruvida skatten bör anses alltför betungande och förty befrielse eller lindring rättvisligen bör ske, måste tagas i betraktande, förutom skattens storlek i förhållande till den boupptecknade behållningen, även andra omständigheter, såsom antalet sterbhusdelägare och deras ekonomiska förhållanden. Det kan inträffa, att den skatt, som skulle komma ifråga, har vida mindre inverkan för ett bo med liten behållning än för ett med större sådan.

Grunden för bedömandet bör vara, huruvida skattebetalningen skulle komma att avsevärt reducera de efterlevandes existensmedel, eller i övrigt ömmande förhållanden föreligga, och utan tvivel erfordras för en i så måtto rättvis behandling en vidare ram för skattefriheten än den nuvarande.

Såsom av ovan anförda exempel framgår, torde de mest be- hjärtansvärda fallen vara sådana, där den boupptecknade behåll- ningen huvudsakligen utgöres av personliga lösören, och en avse- värd förbättring härvidlag kan vinnas, om bestämmelse införes, att vid bedömande av boets behållning lösören för personligt bruk ej skola medräknas.

Men då det för ett rättvist bedömande kräves en prövning genom taxeringsmyndigheternas försorg av förhållandena i varje särskilt fall, synes en ytterligare ändring av nuvarande lagbestäm- melser önskvärd, och torde denna ändring böra ske i sådan rikt- ning, att taxeringsmyndigheterna medgivas rätt att i vidare mån än för närvarande taga hänsyn till stärbhusdelägarnas ekonomiska förhållanden samt att medgiva lindring i eller befrielse från skatt- skyldighet för avliden persons inkomst inom vidare gränser än den nu fastslagna.

På grund av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts nådiga förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt av den 28 oktober 1910, att § 24 mom. 1 erhåller följande förändrade lydelse:

§ 24

1 mom. För avliden, här i riket mantalsskriven svensk medborgares inkomst och förmögenhet, må taxeringsmyndighet kunna medgiva befrielse från inkomst- och förmögenhetsskatt, därest behållning- en i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, icke överstiger 10,000 kronor, samt den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra stärb- husdelägare, som varit beroende av honom för sin försörjning. Även i fall då behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, överstiger 10,000 kronor må undantagsvis, där för

stärhusdelägarna särdeles ömmande omständigheter föreligga, eller där en avsevärd del av boets behållning skulle komma att åtgå till gäldande av skatt för den avlidnes inkomst, taxeringsmyndighet kunna medgiva lindring i eller befrielse från inkomst- och förmögenhetsskatt för här ovan omnämnd skattskyldigs inkomst och förmögenhet.
2 mom. — — — — —

Stockholm den 27 januari 1916.

Herman Fleming.
